

Endelig

REVISJON VED

Bergen kommune, Flesland Renseanlegg Samordnet revisjon ved Arbeidstilsynet og Fylkesmannen

TIDSROM: 10. - 11.11.97 ARKIVKODE:97/18132-461.31

ANLEGGETS
ADRESSE: Kommunalavdeling Teknisk utbygging
Postboks 805, 5012 BERGEN
KOMMUNENR.: 1201

REVISJONGRUPPE: Eric Backer-Røed (FM)
Sissel Storebø (FM)
Rune Weltzien (FM)
Edle Utaaker (AT)
Bente Njøten (AT)

KONTAKTPERSONER
I BEDRIFTEN: Gerhard Lyckander

UTSLIPPSTILLATELSE AV: 27. april 1990

Revisjonen omfattet følgende emner:

- Bedriftens internkontrollsystem for arbeidsmiljø og det ytre miljø.
- Utslippskontroll.
- Kontroll og rapportering til og fra den kommunale ledelse
- Det psykososiale arbeidsmiljøet
- Opplæring
- Avviksbehandling

Sammendrag av resultater:

Tilsynsmyndighetene avdekket følgende avvik under revisjonen:

- Bergen kommune har ikke etablert internkontroll fullt ut ved Flesland r.a.
- Rekkverk og plattform (rist) mangler ved monoscreen. Ledninger henger løst.

Det ble gjort følgende anmerkning:

- Antall døgnblandprøver og utslippskonsentrasjoner har i 1996 og 1997 ikke vært i samsvar med gjeldende krav i utslippstillatelsen av 27. april 1990.
- Overløpsdata ved renseanlegget blir ikke sammenholdt og lagt til grunn for en vurdering av anleggets rensegrad
- Defekte stiger må ryddes bort
- Rist over utløpsledning må tilpasses slik at rør fra "Actiflo" kan gå igjennom.
- Resultater fra kloakkgassmålinger bør føres i egen loggbok.
- To driftsledere fungerer som verneombud for kloakkrenseanleggene

Utarbeidet: 20.11.97

Godkjent: 20.11.97

Eric Backer-Røed
Revisjonsleder

Edle Utaaker :
Sektorleder AT

Terje Aasen
Fylkesmiljøvernshjef

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Gjennomføring

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Dokumentunderlag for tilsynsmyndighetenes revisjon
- Vedlegg 2: Omfanget av revisjonen
- Vedlegg 3: Deltakere ved revisjonen

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter revisjon av Flesland Renseanlegg i perioden 10. - 11. november 1997. Revisjonen inngår som en del av Arbeidstilsynet 8. distrikt og fylkesmannens planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år. Revisjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. **Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av arbeidsmiljø eller miljøstatus.**

Formålet med revisjonen var å vurdere om Flesland rensanlegg har en tilfredsstillende styring med aktiviteter og utstyr som har betydning for arbeidsmiljø og for det ytre miljø.

Revisjonen ble gjennomført ved granskning av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under revisjonen.

- AVVIK defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
- ANMERKNING er forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for revisjonen var:

- Aktuelle lover og forskrifter.
- Korrespondanse mellom bedriften og fylkesmannen.
- Bergen kommune sin egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for arbeidsmiljø og det ytre miljø.

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av revisjonen er listet i vedlegg 1.

3. Omfang

Omfanget av fylkesmannens Arbeidstilsynets revisjon er nærmere beskrevet i vedlegg 2.

4. Avvik

Avvik 1

Bergen kommune har ikke etablert internkontroll fullt ut ved Flesland r.a.

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse,- miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) av 6. desember 1996, §§ 4 og 5

Kommentarer:

I følge internkontrollforskriften av 6. desember 1996, § 4, plikter den som er ansvarlig for driften å sørge for at det innføres og utøves internkontroll. Internkontroll er ikke etablert fullt ut for arbeidsmiljø eller for det ytre miljø ved renseanlegget.

Internkontrolldokumentasjonen for anlegget var bare få uker gammel på revisjonstidspunktet, og således ikke fullt ut implementert i organisasjonen.

Tilsynsmyndighetene har følgende felles kommentarer til det framlagte dokumentet:

- Arbeidstakerne har ikke fått tilstrekkelig opplæring i systematisk HMS-arbeid. Opplæring er ikke dokumentert, jf forskrift om arbeid ved avløpsanlegg, § 22.
- Det er fastlagt en rekke mål for HMS-arbeidet uten at disse er konkretisert med handlingsplaner for måloppnåelse.
- Ansvar, oppgaver og myndighet for HMS-arbeidet er beskrevet i internkontrollen. Ansvar, oppgaver og myndighet synes ikke fullt ut forstått og aktiviteter for å følge dette opp er ikke systematisk satt i verk.
- Det mangler sentrale rutiner for å forebygge overtredelse av HMS-lovgivningen.
- Prosedyre for avviksbehandling (vedlegg 13.4) for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i HMS-lovgivningen er ikke tatt i bruk for arbeidsmiljøsidene.
- Det er ikke gjennomført en tilstrekkelig kartlegging av den risiko virksomheten representerer. Det er ikke utarbeidet tilstrekkelige handlingsplaner for å redusere risikoforholdene.

Avvik 2

Rekkverk og plattform (rist) mangler ved monoscreen. Ledninger henger løst.

Avvik fra: Forskrift om arbeid ved avløpsanlegg §§ 7 og 8.

5. Anmerkninger

Anmerkning 1

Antall døgnblandprøver og utslippskonsentrasjoner har i 1996 og 1997 ikke vært i samsvar med gjeldende krav i utslippstillatelsen av 27. april 1990.

Kommentarer:

Krav om 24 døgnblandprøver pr. år er ikke overholdt, jf. pkt. 1.4.2 i utslippstillatelsen. Det er i 1996 tatt 19 prøver og til nå i 1997 tatt 14 prøver.

Midlere utslippskonsentrasjon (K1) er til nå i 1997 målt til 112 mg/l for SS. Kravet er 80 mg/l.

Maksimalt tillatte utslippskonsentrasjon (K2) for SS er 150 mg/l. Av totalt 19 prøver er 2 for høye i 1996 og av 14 prøver i 1997 er 5 for høye. I 1996 var høyeste verdi for SS 272 mg/l og høyeste verdi i 1997 var 369 mg/l.

Anmerkning 2

Overløpsdata ved renseanlegget blir ikke sammenholdt og lagt til grunn for en vurdering av anleggets rensegrad

Kommentarer:

Kommunen registrerer løpende antall driftstimer og vannmengder på overløpet ved silene og antall driftstimer ved grovristene. Kommunen registrerer også frekvensen av overløp.

Overløpsdata blir i noen grad sammenholdt. Årsrapport for renseanlegget viser total årlig vannmengde til overløp. Antall driftstimer og frekvens blir ikke sammenholdt i årsrapporten.

For et silanlegg er det viktig å sammenholde overløpsdata for å kunne gjøre en vurdering av anleggets rensegrad og behov for korrigeringer.

Kommunen kan ikke vise til at det på bakgrunn av overløpsdata blir gjort noen vurdering av anleggets driftsstabilitet og rensegrad.

Anmerkning 3

Defekte stiger må ryddes bort

Kommentar:

Defekte stiger som tas i bruk, øker risikoen for fallulykker.

Anmerkning 4

Rist over utløpsledning må tilpasses slik at rør fra "aktivt klor anlegg" kan gå igjennom.

Kommentar:

Løse treplanker gir ikke sikker nok tildekking og gir mulighet for snubling.

Anmerkning 5

Resultater fra kloakkgassmålinger bør føres i egen loggbok.

Kommentar:

Måledata bør være tilgjengelig for oppfølging internt i kommunen og for tilsynsmyndighetene.

Anmerkning 6

To driftsledere fungerer som verneombud for kloakkrensaneanleggene

Kommentar:

Driftsledere er arbeidsgiverrepresentanter og kan følgelig ikke fungere som verneombud for de ansatte.

6. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Innledende møte 25.09.97

Informasjon fra tilsynsmyndighetene om gjennomføring av revisjonen, besiktigelse av anlegget, formøte, intervjuer og verifikasjoner 10.- 11. 11.97

5 personer ble intervjuet.

Oppsummerende møte 11.11.97

Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 3 er det gitt en oversikt over deltakerne på revisjonen.

VEDLEGG 1**Dokumentasjonsunderlag for fylkesmannens og Arbeidstilsynets revisjon****Redegjørelse for hvilke dokumenter som ble lagt til grunn for tilsynsetatenes revisjon.**

Nedenfor er listet dokumenter som var av spesiell betydning som dokumentunderlag for revisjonen.

1. Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
2. Lov om arbeidervern og arbeidsmiljø (arbeidsmiljøloven)
3. Forskrift om internkontroll
4. Forskrift om spesialavfall
5. Forskrift om arbeid ved avløpsanlegg
6. Forskrift om løfteinnretninger og løfteredskap
7. Rundskriv T-5/91 om fylkesmannens myndighet etter forurensningsloven
8. Internkontrollhåndbok for Bergen kommune (overordnet del) og Flesland R.A:
9. Konesjon fra fylkesmannen av 27. april 1990.
10. Diverse korrespondanse mellom fylkesmannen og Bergen kommune.

VEDLEGG 2

Omfanget av fylkesmannens og Arbeidstilsynets revisjon**Redegjørelse for hvilke emner revisjon omfattet.**

For tilsynsmyndighetene var en forventning til målrettet styring utgangspunktet for alle emnene som ble tatt opp med bedriften. Målrettet styring kan f.eks. beskrives gjennom generelle funksjoner som å:

- Fastsette mål
- Planlegge og organisere for at målene kan nås
- Kontrollere og verifisere at arbeidet blir utført som planlagt
- Vurdere og behandle avvik, og foreta nødvendige korrigerende tiltak for å hindre gjentakelser
- Bruke erfaringer systematisk til forbedringer

Revisjonen omhandlet bedriftens håndtering av følgende emner:

Arbeidstilsynet fokuserte på følgende emner:

- Målsettinger
- Det psykososiale arbeidsmiljøet
- Organisasjon, ansvar og myndighet
- Opplæring
- Avviksbehandling

Fylkesmannen fokuserte på følgende emner:

Bedriftenes målsetning og internkontrollsystem på miljøside

- Ledelsens mål
- Bedriftens organisering og ansvarsfordeling
- Beskrevne rutiner/prosedyrer
- Avviksbehandling
- Erfaringstilbakeføring
- System for oppdatering

Bedriftens system for utslippskontroll

- Driftskontroll og vedlikehold
- Prøvetakingsrutiner
- Analysevurdering
- Beredskap

VEDLEGG 3

Deltakere på fylkesmannens og Arbeidstilsynets revisjon

Redegjørelse for hvilke personer fra Bergen kommune som var direkte involvert i revisjonen.

I tabellen under er det gitt en oversikt over deltakere fra Bergen kommune under innledende møte, formøte og oppsummerende møte, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon	Innledende møte	Formøte	Intervju	Oppsummerende møte
Ole D. Lundekvam	Driftssjef.	X	X	X	X
Geir Trengereid	Sjefsing.	X	X	X	X
Gerhard Lyckander	Driftsleder		X	X	X
Olav Tyssen	Driftsopr		X	X	X
Odvar Eide	Verneombud.		X	X	X
Renè Sortvik	Fagarbeider		X		X
Per. A. Straus	Verne og miljøleder				X

Fra Arbeidstilsynet deltok Bente Njøten og Edle Utaaker. Fra fylkesmannen deltok Sissel Storebø, Rune Weltzien og Eric Backer-Røed med sistnevnte som revisjonsleder.

